29.5.2026

Hallintovaliokunnalle

Vastine hallituksen esityksestä eduskunnalle rajat ylittävää sähköistä tunnistamista, luottamuspalveluita ja eurooppalaista digitaalista identiteettiä koskevaa EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (HE 17/2026 vp) hallintovaliokunnalle annettuihin asiantuntijalausuntoihin sekä perustuslakivaliokunnan lausuntoon

Valtiovarainministeriö on valmistellut vastineen yhteistyössä sisäministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Vastineessa ei kommentoida hallituksen esitystä puoltavia tai toteavia kannanottoja. Vastine on jaoteltu siten, että ensimmäisenä on vastine perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 32/2026 vp). Tämän jälkeen vastine on jaoteltu eIDAS-asetuksen täytäntöönpanoon, digitaaliseen henkilöllisyystodistukseen ja kansallisen vahvan sähköisen tunnistamisen lainsäädäntöön liittyviin asioihin. Lopuksi valtiovarainministeriö esittää maa- ja metsätalousministeriön pyynnöstä aluehallintouudistukseen liittyvän virheen korjaamista.

Ministeriöiden muutosesitykset lakiehdotuksiin ovat tämän vastineen liitteenä. Valtiovarainministeriö tuo vastineenaan hallituksen esitykseen esitettyjen asiantuntijalausuntojen kommentteihin ja perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 32/2026 vp) esiin seuraavaa:

1. Perustuslakivaliokunnan lausunto

Perustuslakivaliokunta on hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa PeVL 32/2026 vp kiinnittänyt huomiota 1. lakiehdotuksen (myöhemmin myös *eIDAS-laki*) sääntelyyn liittyen hallinnollisen seuraamusmaksun määräämiseen viranomaiselle, *ne bis in idem* -kiellon huomioimiseen hallinnollisten seuraamusmaksujen määräämisessä (48 §), seuraamusmaksusääntelyn täsmällisyyteen (43 ja 44 §) sekä vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumiseen.

Perustuslakivaliokunnan mielestä ei ole EU-oikeudellisesti selvää ja yksiselitteistä, että eIDAS-asetus ehdottomasti kieltäisi säätämästä seuraamusmaksun määräämisestä viranomaiselle poikkeusta kansallisessa lainsäädännössä tai että asetus estäisi selvästi sen, että kansallisessa lainsäädännössä jätettäisiin säännösperusteisesti ulottamasta seuraamusmaksun määräämistä viranomaiselle. Perustuslakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan asetus vaikuttaa mahdollistavan kansallista liikkumavaraa tässä suhteessa.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että edellytys 1. lakiehdotuksen käsittelylle tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä on, että siihen lisätään nimenomainen säännös, jonka mukaan seuraamusmaksua ei voida määrätä viranomaiselle.

Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotettu sääntely ei turvaa riittävällä tavalla *ne bi in idem* -kiellon toteutumista 1. lakiehdotuksen mukaisten seuraamusmaksujen määräämisessä. Perustuslakivaliokunta toteaa, että edellytys 1. lakiehdotuksen käsittelylle tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä on, että siinä säädösperusteisesti turvataan, että samasta teosta ei voi tulla määrätyksi useampaa hallinnollista seuraamusmaksua. Perustuslakivaliokunnan mielestä olisi mahdollista esimerkiksi lisätä 1. lakiehdotuksen 48 §:ään momentti, jossa säädetään nimenomaisesti siitä, että seuraamusmaksua ei voida määrätä sille, jolle on määrätty samasta teosta muun lain mukainen hallinnollinen seuraamusmaksu.

Lisäksi perustuslakivaliokunta toteaa, että 43 ja 44 §:issä käytetty ilmaus ”tarvittaessa muille asiaankuuluville toimivaltaisille viranomaisille” ei täytä seuraamussääntelyltä edellytettyä täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimusta. Myös samoissa pykälissä käytetty ilmaus ”yleisölle, jos se on yleisen edun mukaista” muodostuu täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksen kannalta ongelmalliseksi. Perustuslakivaliokunta edellyttää, että sääntelyä on tältä osin täsmennettävä.

Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotetun sääntelyn ongelmallisuutta vammaisten henkilöiden näkökulmasta voitaisiin vähentää esimerkiksi siten, että vammainen henkilö voisi asioida jollakin muulla vastaavalla välineellä digitaalisissa palveluissa avustajan avustamana. Valiokunnan mielestä sääntelyssä tulisi olla tätä turvaavat suojamekanismit siten, että ainakin viranomaisten digitaalisissa palveluissa olisi tarjolla aina vaihtoehtoinen tapa asioida, jolloin eurooppalainen digitaalisen identiteetin lompakko (myöhemmin *lompakko*) ei olisi ainoa digitaalinen tapa asioida viranomaisen kanssa.

Vastine: Valtiovarainministeriön esittää perustuslakivaliokunnan lausunnon pohjalta muutoksia 1. lakiehdotuksen 43, 44 ja 48 §:iin. Ministeriön muutosesitykset ovat tämän vastineen liitteenä.

Valtiovarainministeriö toteaa, että eIDAS-asetuksen 16 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos hyväksytyt ja ei-hyväksytyt luottamuspalvelun tarjoajat rikkovat asetusta, niille määrätään hallinnollinen sakko. eIDAS-asetuksen muutosten neuvotteluissa asetukseen ei saatu sisällytettyä säännöstä, jonka mukaan jäsenvaltio voisi kansallisesti säätää siitä, ettei seuraamusmaksuja voida määrätä viranomaiselle. Tällainen nimenomainen säännös kansallisesta liikkumavarasta on ollut tavallinen EU-säädöksissä. Valtiovarainministeriö on kuitenkin yhtä mieltä perustuslakivaliokunnan kanssa siitä, että eIDAS-asetus ei sisällä nimenomaista säännöstä, joka kieltäisi säätämästä poikkeusta seuraamusmaksun määräämisestä viranomaiselle

kansallisessa lainsäädännössä. Valtiovarainministeriö esittää nimenomaisen säännöksen lisäämistä 1. lakiehdotuksen 48 §:n 4 momentiksi.

Valtiovarainministeriö toteaa, että nimenomainen säännös kaksoisrangaistavuuden kiellosta hallinnollisten seuraamusmaksujen osalta sisältyi hallituksen esityksen luonnokseen lausuntokierrosvaiheessa. Lausuntopalautteen pohjalta säännöksen tarpeellisuutta arvioitiin kuitenkin vielä jatkovalmistelussa erityisesti EU:n tuomioistuimen ratkaisujen valossa ja arvioitiin, että kaksoisrangaistavuuden kielto ei välttämättä koske kaikkia samojen tosiseikkojen perusteella määrättyjä seuraamusmaksuja. Lisäksi säännöksen kattavaa muotoilua pidettiin vaikeana, sillä se voisi johtaa virheelliseen päätelmään viranomaisten valvontaan liittyvästä vastuunjaosta. Näistä syistä nimenomaista säännöstä kaksoisrangaistavuuden kiellosta hallinnollisten seuraamusmaksujen osalta ei ehdotettu. Valtiovarainministeriö pitää kuitenkin säännöksen lisäämistä mahdollisena ja esittää sitä 1. lakiehdotuksen 48 §:n 3 momentiksi. Hallituksen esityksessä aiemmin ehdotettu 3 momentti siirtyisi uudeksi 5 momentiksi.

Valtiovarainministeriö toteaa, että 43 ja 44 §:issä käytetyt ilmaisut ”tarvittaessa muille asiaankuuluville toimivaltaisille viranomaisille” ja ”yleisölle, jos se on yleisen edun mukaista” ovat samat kuin eIDAS-asetuksessa. Ministeriön arvion mukaan asetus ei jätä jäsenvaltioille kansallista liikkumavaraa näiden ilmaisujen tarkentamiseen kansallisessa lainsäädännössä. Valtiovarainministeriö pitää kuitenkin mahdollisena, että kyseisten tekojen osalta poistetaan mahdollisuus määrätä hallinnollisia seuraamusmaksuja ja on esittänyt muutokset 1. lakiehdotuksen 43 ja 44 §:iin.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan perustuslakivaliokunnan lausunto ei aiheuta muutoksia lakiehdotuksiin vammaisten henkilöiden asiointia koskevien huomioiden osalta. Valtiovarainministeriön arvion mukaan eIDAS-asetus turvaa säännösperusteisesti vammaisten yhdenvertaisen mahdollisuuden käyttää lompakkoa (5 a artikla 21 kohta) sekä lompakon käytön vapaaehtoisuuden ja mahdollisuuden asioida sähköisissä palveluissa muilla tavoilla (5 a artiklan 15 kohta). 5 a artiklan 15 kohdan sanamuodon mukaan julkisten ja yksityisten palvelujen saatavuutta, työmarkkinoille pääsyä ja elinkeinovapautta ei saa millään tavoin rajoittaa tai haitata sellaisten henkilöiden osalta, jotka eivät käytä lompakkoa. Julkisia ja yksityisiä palveluja on edelleen voitava käyttää muilla olemassa olevilla tunnistus- ja todentamismenetelmillä.

2. Muutetun eIDAS-asetuksen kansallinen täytäntöönpano

2.1. Resurssit

Digi- ja väestötietoviraston (DVV) mielestä esityksellä tavoitellut hyödyt toteutuvat vain resursoimalla toimeenpanoa riittävästi. **Työ- ja elinkeinoministeriö** (TEM) toteaa Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH) aiheutuvien kustannusten osalta uusien tehtävien rahoittamisen olemassa olevia

toimintoja tehostamalla olevan nykyisessä taloudellisessa tilanteessa erittäin haastavaa. Lisäksi maksullisuuteen perustuva kustannusten kattaminen on epävarmaa erityisesti alkuvaiheessa, koska palveluiden kysyntää ei voida ennakoida. Myös **Liikenne- ja viestintävirasto** nostaa esiin tarpeen varmistaa resurssien riittävyys jatkossa, jotta virastolla olisi riittävät resurssit nykyisten tunnistus- ja luottamuspalveluiden hyväksyntä-, ohjaus- ja valvontatehtävien sekä esityksessä ehdotettujen uusien tehtävien hoitamiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) pitää tärkeänä, että eIDAS-asetuksen toimeenpano toteutetaan hallitusti ja vaiheittain ja perustuen kansallisiin ohjeisiin ja yhteisiin teknisiin ratkaisuihin. OKM pitää tärkeänä, että toimeenpanon edellyttämät resurssit turvataan kaikilla koulutussektorin toimijoilla. Myös **Verohallinto** arvioi, että sille aiheutuu lompakon ja sähköisten todistusten hyödyntämisestä kustannuksia, joita on kuitenkin haastavaa vielä arvioida tarkemmin**. Suomen Kuntaliitto ry** kiinnittää huomiota siihen, että kansallisesti toimeenpanevilla viranomaisilla tulee olla riittävät resurssit ohjauksen ja neuvonnan tarjoamiseen uuden sääntelyn soveltamista koskeviin kysymyksiin. **Kuluttajaliitto ry** esittää, että digituen järjestämiseen on osoitettava riittävät resurssit.

Vastine: Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan huomiot liittyen viranomaisten resursseihin ovat sinänsä perusteltuja, mutta ministeriö ei esitä muutoksia lakiehdotuksiin. Valtiovarainministeriö katsoo, että esityksen valmistelussa on asianmukaisesti arvioitu viranomaisille aiheutuvia kustannuksia ja niitä on kuvattu esityksen jaksossa 4.2.3.5. Lisäksi esityksen vaikutuksia valtion talousarvioon on kuvattu jaksossa 4.2.2.8. Valtiovarainministeriö tunnistaa, että esityksen tehtävistä aiheutuu viranomaisille kustannuksia, mutta tarkempaa tietoa resurssitarpeista voi kuitenkin kattavammin ja luotettavimmin olla saatavilla vasta, kun muutetun eIDAS-asetuksen edellyttämien palveluiden tarjoamisesta ja tehtävien toteuttamisesta on alkanut kertyä käytännön kokemusta. Resursointia tulisi ensisijaisesti mahdollistaa viranomaisten nykyisiä tehtäviä tehostamalla ja toimintaa sopeuttamalla. Lisäksi lompakoiden käyttäjille tarjottavan tuen osalta valtiovarainministeriö nostaa esiin, että lompakoiden tarjoajia velvoitetaan eIDAS-asetuksen 5 a artiklan 10 kohdassa mahdollistamaan se, että käyttäjät voivat helposti pyytää teknistä tukea.

2.2. Liikenne- ja viestintäviraston tehtävien priorisointi

Oikeusministeriö (OM) katsoo, että 1. lakiehdotuksen 34 §:ään ehdotettu säännös Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta asettaa tehtävänsä tärkeysjärjestykseen on jossain määrin poikkeuksellinen. OM:n mukaan säännös saattaisi mahdollisesti olla EU-oikeuden vastainen EU-oikeuden tehokkuusperiaatteen näkökulmasta. Säännöksen tarpeellisuutta tulee arvioida tästä sekä perustuslain 2.3 §:ään sisältyvän oikeusvaltioperiaatteen, 21 §:ään

sisältyvän oikeusturvaperusoikeussäännöksen ja hyvän hallinnon vaatimusten näkökulmasta.

Liikenne- ja viestintävirasto esittää, että lakiin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista (2. lakiehdotus, myöhemmin myös *tunnistuslaki*) lisättäisiin eIDAS-lakia vastaava ja viraston tärkeänä pitämä säännös viraston mahdollisuudesta asettaa tehtävänsä tärkeysjärjestykseen.

Vastine: Valtiovarainministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö esittävät OM:n huomion pohjalta muutosta 1. lakiehdotuksen 34 §:n 1 momenttiin. Lisäksi ministeriöt yhtyvät Liikenne- ja viestintäviraston ehdotukseen. Ministeriöiden näkemyksen mukaan 2. lakiehdotukseen voidaan lisätä uusi 46 a §, jossa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston valvontatehtävien tärkeysjärjestyksestä ja asian tutkimatta jättämisestä.

Ministeriöt tuovat esiin, että säännöksiä, joiden mukaan valvovalla viranomaisella on oikeus asettaa tehtäviään tärkeysjärjestykseen, sisältyy nykyään useihin lakeihin. eIDAS-lakiin ehdotetun priorisointisäännöksen tarkoitus on mahdollistaa viranomaisen resurssien tehokas ja tarkoituksenmukainen kohdentaminen. Säännös ei velvoita tehtävien priorisointiin eikä sen tarkoituksena ole vapauttaa viranomaista sen vastuusta huolehtia lakisääteisistä tehtävistään. Säännös ei siten muodostu ongelmalliseksi OM:n esiin nostaman perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön kannalta.

OM katsoo lausunnossaan, että säännös vaikuttaisi mahdollistavan varsin vapaan tehtävien priorisoinnin. Valtiovarainministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö pitävät perusteltuna täsmentää ehdotettua säännöstä siten, että se koskisi Liikenne- ja viestintäviraston valvontatehtävien asettamista tärkeysjärjestykseen. Liikenne- ja viestintävirastolla olisi tähän liittyen myös toimivalta jättää sille tehty toimenpidepyyntö tutkimatta 2 momentissa tarkoitetulla vähäisyysperusteella. Tutkimatta jättämispäätöksessä viraston olisi lopullisen asiaratkaisun sijaan perusteltava 2 momentin edellytysten täyttyminen. Molemmissa tilanteissa viranomainen tekisi muutoksenhakukelpoisen päätöksen. Säännös ei näin ollen tee EU-oikeuteen vetoamista mahdottomaksi tai vaikeaksi, joten se ei olisi ongelmallinen EU-oikeuden tehokkuusperiaatteen näkökulmasta. Säännös ei myöskään olisi ongelmallinen oikeusturvan toteutumisen kannalta, koska sekä asian täysimääräisestä tutkimisesta että tutkimatta jättämisestä annettaisiin muutoksenhakukelpoinen päätös.

Vastaavasti kuin eIDAS-lain 34 §:ssä, tunnistuslakiin tässä vastineessa ehdotettavassa uudessa 46 a §:n 1 momentissa olisi kyse Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta asettaa laissa säädetyt valvontatehtävänsä tärkeysjärjestykseen. Kyse olisi menettelysäännöksestä, jonka perusteella valvontaresurssien kohdentamisessa voitaisiin huomioida se, mikä merkitys valvottavalla asialla on laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä asetettujen velvollisuuksien noudattamisen kannalta.

Tunnistuslaissa säädettäisiin jatkossa vain kansallisesta vahvasta sähköisestä tunnistamisesta, joten EU-oikeuden tehokkuusperiaatteen toteutumista ei ole sen osalta tarpeen arvioida. Uudessa 46 a §:n 2 momentissa säädettäisiin eIDAS-lain säännöstä vastaavasti Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuudesta jättää sille tehty toimenpidepyyntö tutkimatta vähäisyysperusteella antamalla siitä mahdollisimman pian muutoksenhakukelpoinen päätös. Koska päätös olisi tällaisessa tilanteessa tehtävä heti, kun se on mahdollista, asia tulisi käsitellyksi perustuslain 21 §:n edellyttämällä tavalla ilman aiheetonta viivytystä.

Kuten OM toteaa, esimerkiksi hallintolain 7 § huomioiden viranomainen voi ilman nimenomaista lain säännöstäkin järjestää toimintansa tehokkaaksi katsomallaan tavalla. Liikenne- ja viestintävirasto voi näin ollen järjestää myös muut kuin varsinaiset valvontatehtävänsä, eli esimerkiksi neuvontaan ja ohjaukseen liittyvät tehtävät, tarkoituksenmukaisella ja hallintolain säännökset huomioivalla tavalla.

2.3. Kilpailuoikeus ja suhde luottamusverkostoon

TEM katsoo, että valtiontukisääntelyn ja kilpailuneutraliteetin reunaehdot tulee huomioida kokonaisuudessa. Markkinakehitystä tulee seurata aktiivisesti eikä sääntely saa estää yksityisten palvelujen syntymistä. **Kilpailu- ja kuluttajavirasto** pitää toivottavana, että 1. lakiehdotuksen perusteluissa selvennettäisiin, että markkinapuutteen poistuttua DVV:n lompakon tarjoamiseen sovelletaan kilpailulakia ja DVV:n tulee siten lompakkoa tarjotessaan ottaa huomioon kilpailulain edellytykset. Lisäksi virasto pitää tärkeänä, että laissa säädettäisiin DVV:lle markkinaperusteisen hinnoittelun vaatimus, kun DVV tarjoaa lompakkoa ja siihen liittyviä palveluja, joita myös yksityiset toimijat tarjoavat tai voisivat tarjota. Myös **FiCom ry** pitää välttämättömänä, että toimeenpanossa turvataan tasapuoliset toimintaedellytykset eri tarjoajille ja, että DVV:n tarjoama lompakko ei muodostu markkinoita tosiasiallisesti sulkevaksi ratkaisuksi.

Toisaalta **Kaupan liitto ry** pitää tarpeellisena ja kannatettavana lisätä vaihtoehtoja ja kilpailua vahvan tunnistautumisen palveluissa. **Kaupan liitto ry** ja **Elinkeinoelämän keskusliitto** (EK) ovat sitä mieltä, että lompakot tuovat kuluttajille vaihtoehtoja tunnistautumisessa ja lisäävät myös yhteiskunnan resilienssiä.

Finanssiala ry katsoo, että sääntelyn ja sen perustelujen tulisi yksiselitteisesti täsmentää, miten asiointipalvelun sekä nykyisten välityspalvelun roolit järjestetään ja mikä taho on velvoitettu rekisteröitymään lompakon luottavaksi osapuoleksi.

Vastine: Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan ehdotukset eivät aiheuta muutoksia lakiehdotuksiin. Ministeriö toteaa, että DVV:n asemaa lompakon tarjoajana on arvioitu kilpailuoikeudellisesta näkökulmasta esityksen jaksossa 4.2.2.2, jossa on todettu nimenomaisesti, että valtiontuki- ja kilpailulainsäädäntöä ei sovellettaisi DVV:n toimintaan niin kauan kuin markkinapuute lompakoiden tarjoamisessa jatkuu eli käytännössä niin kauan kuin eurooppalaisen digitaalisen

identiteetin lompakon osalta ei synny kilpailtua markkinaa Suomessa. Toisin sanoen, valtiontuki- ja kilpailulainsäädäntöä sovellettaisiin myös DVV:n toimintaan sen jälkeen, kun markkinapuutetta ei enää ole. Lompakoiden tarjoamiseen liittyvää markkinakehitystä tullaan seuraamaan sen perusteella, mitkä lompakot Liikenne- ja viestintävirasto on ilmoittanut Euroopan komissiolle Suomesta. eIDAS-asetuksen ja myös hallituksen esityksen lähtökohtana on, että myös yksityisen sektorin palvelun tarjoajilla on mahdollisuus tarjota lompakkoa ja siihen liittyviä palveluja.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston huomioon markkinaperusteisesta hinnoittelusta säätämisestä valtiovarainministeriö toteaa, että eIDAS-asetuksen 5 a artiklan 13 kohdan mukaan lompakon myöntämisen, käytön ja peruuttamisen on oltava maksutonta luonnollisille henkilöille. Siten lompakon osalta maksuja voisi tulla perittäväksi lähinnä lompakolla tehtävästä sähköisestä allekirjoituksesta, mikäli käyttäjällä on kytkös organisaatioon tai allekirjoituksella kytkös ammatilliseen tarkoitukseen (1. lakiehdotus, 12 §). Digi- ja väestötietoviraston maksuihin sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992), jonka perusteella arvioidaan, onko kyse julkisoikeudellisesta vai liiketaloudellisin perustein hinnoitellusta suoritteesta.

Finanssiala ry:n huomioon luottavien osapuolten rekisteröintivelvoitteeseen liittyen valtiovarainministeriö toteaa, että luottavien osapuolten rekisteröintivelvoitteesta säädetään eIDAS-asetuksen 5 b artiklassa. Sen mukaan luottavan osapuolen on rekisteröidyttävä, jos se aikoo luottaa lompakkoon. Valtiovarainministeriö ymmärtää, että eIDAS-asetus jättää asiassa jonkin verran tulkinnan varaa, sillä asetus ei sääntele välityspalveluita tai niiden rooleja nimenomaisesti suhteessa lompakkoon. Valtiovarainministeriö kuitenkin katsoo, että ei ole mahdollista antaa kansallista täydentävää lainsäädäntöä siitä, mitkä tahot ovat Suomessa luottavia osapuolia, sillä eIDAS-asetus sisältää jo luottavien osapuolten määritelmän (3 artikla 6 alakohta). Esityksessä kuitenkin ehdotetaan, että luottavien osapuolten rekisterin perustaisi ja sitä ylläpitäisi Liikenne- ja viestintävirasto. Viraston olisi mahdollista antaa asiaan liittyvää neuvontaa osana rekisterin toteuttamista. Lisäksi täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2025/848 4 artiklan mukaan Liikenne- ja viestintävirasto olisi kansallisen luottavien osapuolten rekisterin rekisterinpitäjänä velvoitettu tuottamaan luottavien osapuolten rekisterin rekisteröintiperiaatteet, joissa tarkennettaisiin luottavien osapuolten rekisteröinnin menettelyjä.

2.4. Henkilön tunnistetietojen myöntäminen

DVV:n mielestä poliisin toimipisteverkoston tulisi olla käytettävissä myös lompakon käyttöönotossa. Poliisin toimipisteverkosto on DVV:n mukaan maantieteellisesti kattava ja vastaa laajan asiakaskunnan tarpeisiin, siinä missä lompakon tuottavan DVV:n oma toimipisteverkosto on maantieteellisesti harvempi ja vastaa vain satunnaisempaan asiointitarpeeseen.

Verohallinto pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa täsmennettäisiin henkilön tunnistetietojen eli ns. PID-tietojen myöntämisen edellytyksiä ja käytännön menettelyjä eri asiakasryhmien osalta.

Vastine: Valtiovarainministeriö ja sisäministeriö pitävät DVV:n esitystä poliisin toimipisteverkon hyödyntämisestä lompakon käyttöönotossa sinänsä perusteltuna, mutta eivät esitä muutoksia lakiehdotuksiin. Ministeriöt ovat DVV:n kanssa samaa mieltä siitä, että koko valtionhallinnon näkökulmasta poliisin laajan toimipisteverkoston hyödyntäminen voisi olla tarkoituksenmukaista lompakon käyttöönotossa erityisesti niissä tilanteissa, joissa lompakon käyttöönotto sähköisesti etänä ei ole mahdollista. DVV:n esittämästä mallista voisi kuitenkin seurata poliisille mahdollisesti suuriakin kustannuksia. Lisäksi erityisesti poliisille tulevat hyödyt olisivat rajallisemmat.

Valtiovarainministeriön ja sisäministeriön näkemyksen mukaan lompakon laaja käyttöönotto varmistetaan parhaiten kehittämällä sähköistä etäkäyttöönottoa, jonka eIDAS-asetus mahdollistaa. Fyysisessä käyntiasioinnissa tapahtuva käyttöönotto tulisi sen sijaan olla toissijainen keino ja niitä tapauksia varten, joissa sähköinen käyttöönotto ei olisi mahdollista. Käytännössä lompakon käyttöönotossa on kuitenkin kyse puhelimeen ladattavasta sovelluksesta ja sen aktivoinnista. Ministeriöt tunnistavat, että sähköisen käyttöönoton tarkemmat vaatimukset ovat vasta varmistuneet EU:n tasolla ja niiden toteuttaminen lompakon tarjoamisen ensivaiheessa voi olla haastavaa. Ministeriöt kuitenkin näkevät, että rajalliset resurssit tulisi ensisijaisesti suunnata tähän liittyvään kehitystyöhön käyntiasioinnissa tapahtuvan käyttöönoton mahdollisuuksien laajentamisen sijaan.

Valtiovarainministeriö ja sisäministeriö haluavat vielä todeta, että eIDAS-asetuksen mukainen määräaika lompakon tarjoamiselle on 24.12.2026 ja uuden tehtävän osoittaminen poliisille tässä kohtaa olisi käytännön toteutuksen näkökulmasta erittäin vaikeaa. Poliisin toimipisteverkon hyödyntäminen ei noussut esiin esityksen lausuntokierroksella. Ministeriöt pitävät kuitenkin mahdollisena, että asiaa edistetään myöhemmin erikseen, jos se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

Huomioon henkilön tunnistetietojen myöntämisen edellytyksiin ja käytännön menettelyihin liittyen valtiovarainministeriö toteaa, että henkilön tunnistetietojen myöntämisessä sovelletaan korkean varmuustason vaatimuksia (5 a artikla 5 kohta f alakohta). eIDAS-asetus sisältää kolme varmuustasoa, joiden sisällöstä on säädetty tarkemmin komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/1502. Lisäksi henkilön tunnistetietojen myöntämisestä säädetään tarkemmin komission täytäntöönpanoasetuksen EU (2024/2977) 3 artiklassa. Koska asiaan liittyy paljon teknistä EU-sääntelyä, ei menettelyjä ole nähty tarkoituksenmukaiseksi kuvata esityksessä.

Valtiovarainministeriö kuitenkin toteaa, että käytännössä henkilön tunnistetietojen myöntämiseksi on yleisellä tasolla kolme vaihtoehtoa. Ensinnäkin lompakko voidaan ottaa käyttöön fyysisessä käyntiasioinnissa asioimalla DVV:n

toimipisteessä, Ahvenanmaan valtionvirastossa tai Suomen edustustossa. Toiseksi lompakko on mahdollista ottaa käyttöön sähköisesti etänä henkilökortilla olevan kansalaisvarmenteen avulla. Kolmanneksi lompakon voisi mahdollisesti ottaa käyttöön myös nykyisillä vahvoilla sähköisillä tunnistusvälineillä ja lisätoimenpiteillä. Kolmannen vaihtoehdon osalta vaatimukset ovat kuitenkin varmistuneet EU:n tasolla vasta hallituksen esityksen antamisen jälkeen komission täytäntöönpanoasetuksessa EU (2026/798), eikä prosessia ole tästä syystä ollut mahdollista kuvata esityksessä tarkemmin. Joka tapauksessa valtiovarainministeriö kuitenkin katsoo, että esitykseen ei tulisi sisällyttää tarkkaa ja teknistä käytännön menettelyjen kuvausta, sillä teemaan liittyvä tekninen kehitys on nopeaa ja kuvaukset olisivat mahdollisesti relevantteja vain lyhyen aikaa.

2.5. Oikeushenkilön tunnistetiedot ja eurooppalaiset yrityslompakot

EK katsoo, että oikeushenkilöiden tunnistetietoja tulisi tarjota kaikille oikeushenkilömuodoille ja vastaavia organisaation tunnistetietoja myös y-tunnuksen omaaville yksityisille elinkeinonharjoittajille. Samoin **Findynet Osuuskunta** kannattaa yrityksen tunnistetietojen myöntämistä kaikille yrityksille, joilla on Y-tunnus.

TEM, Verohallinto ja Findynet Osuuskunta katsovat, että Euroopan komission lainsäädäntöehdotuksella eurooppalaisista yrityslompakoista on vaikutuksia esityksen ehdotukseen liittyen oikeushenkilöiden tunnistetietojen myöntämiseen. TEM pitää tärkeänä, että PRH:lle ehdotettu rooli tulisi voida tarvittaessa sopeuttaa EU-sääntelyn lopulliseen sisältöön

Vastine: Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan ehdotukset eivät aiheuta muutoksia lakiehdotuksiin. Ministeriö toteaa, että ehdotukset oikeushenkilön tunnistetietojen laajemmasta myöntämisestä nousivat esiin jo esityksen lausuntokierroksella, mutta sääntelyratkaisu päätettiin pitää ennallaan useista eri syistä, jotka nähdään edelleen asianmukaisina. Ensinnäkin muutetun eIDAS-asetuksen mukaan oikeushenkilön tunnistetieto voidaan myöntää vain oikeushenkilöille. Esimerkiksi yksityinen elinkeinonharjoittaja ei ole oikeushenkilö. Elinkeinonharjoittajana toimiva luonnollinen henkilö voisi sen sijaan käyttää luonnollisen henkilön tunnistetietoja ja elinkeinonharjoittamista koskevat tiedot voitaisiin tuottaa lompakkoon esimerkiksi erillisinä sähköisinä todistuksina. Toiseksi esitys on rajattu koskemaan vain kaupparekisteriin merkittyjä oikeushenkilöitä kansallisen täytäntöönpanon tiukan aikataulun sekä rajallisten resurssien vuoksi. Kolmanneksi esityksen tarkoituksena on ennen kaikkea mahdollistaa oikeushenkilön tunnistetiedon myöntäminen ja tätä viitekehystä voidaan laajentaa vaiheittain, myös muuten kuin lainsäädännön kautta.

Valtiovarainministeriö toteaa lisäksi, että esityksen valmistelussa on seurattu tarkasti komission yrityslompakoita koskevan lainsäädäntöehdotuksen neuvotteluja. Yrityslompakkoa koskevalla EU-lainsäädännöllä arvioidaan olevan vaikutuksia myös kansalliseen viitekehykseen. Käsillä olevassa ehdotuksessa on

kuitenkin esitetty vain sellaisia ratkaisuja, joiden arvioidaan olevan suoraan tai hyvin vähäisillä muutoksilla sovitettavissa yrityslompakoita koskevaan lainsäädäntöön. Yrityslompakoiden toteuttamisessa tullaan nykyisten arvioiden mukaan tarvitsemaan vastaavanlainen tehtävä, jota PRH:lle esityksessä ehdotetaan.

2.6. Henkilöllisyyden linkittämispalvelu ja sen tarjoaminen yksityiselle sektorille

Verohallinto toteaa, että esityksestä ei ilmene, miten henkilöllisyyden linkittämisen osalta toimitaan rajat ylittävissä tilanteissa, joissa henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta. Sen mielestä nämä tilanteet tulisi ratkaista viranomaisten yhteisenä ja keskitettynä ratkaisuna. Lisäksi Verohallinto nostaa esiin, että sen kanssa asioivan henkilön identiteetti tulee pystyä yhdistämään niihin tunnisteisiin, joita Verohallinto käyttää veroasioinnissa (esim. keinohenkilötunniste ja TIN-tunniste). **FiCom ry** pitää tärkeänä, että henkilöllisyyden linkittämispalvelu avataan yksityiselle sektorille mahdollisimman varhain.

Vastine: Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan ehdotukset eivät aiheuta muutoksia lakiehdotuksiin. Henkilöllisyyden linkittäminen toteutettaisiin ehdotuksen mukaan Suomessa keskitetysti, toteuttamisesta vastaisi DVV ja se toteuttaisi linkittämisen väestötietojärjestelmän tietoihin perustuen. Valtiovarainministeriö haluaa nostaa esiin, että eIDAS-asetus tai sen nojalla annettu sääntely eivät rajoita jäsenvaltioiden mahdollisuuksia toteuttaa kansallisia prosesseja niitä tilanteita varten, joissa henkilöllisyyden linkittäminen ei ole mahdollista puuttuvien tietojen (kuten henkilötunnuksen) takia. Jäsenvaltioilla ei kuitenkaan ole velvollisuutta tällaisten täydentävien prosessien toteuttamiseen. eIDAS-asetuksen muutosten kansallisen täytäntöönpanon tiukan aikataulun sekä rajallisten resurssien vuoksi esityksessä on ehdotettu lähinnä velvoitteiden toteuttamisen kannalta välttämättömien toimenpiteiden toteuttamista. Vaikka valtiovarainministeriö pitää sinänsä Verohallinnon huomioita tärkeinä, niin sen kuvaamien toimenpiteiden toteuttamista ei pidetä mahdollisena tämän esityksen yhteydessä. Henkilöllisyyden linkittämispalvelun tarkoituksenmukaisia kehittämistarpeita voitaisiin mahdollisesti arvioida myöhemmin uudelleen.

Valtiovarainministeriö toteaa lisäksi, että henkilöllisyyden linkittämispalvelun tarjoaminen yksityisen sektorin toimijoille on toimenpide, johon eIDAS-asetus ei suoraan velvoita. Lausuntopalautteen pohjalta esityksen jatkovalmistelussa pidettiin kuitenkin tarkoituksenmukaisena pyrkiä tarjoamaan palvelu myös yksityisen sektorin käyttöön. Henkilöllisyyden linkittämispalvelun ehdotetaan tulevan yksityisen sektorin toimijoiden käyttöön lähes samaan aikaan, kuin niitä koskevia muita eIDAS-asetuksen mukaisia velvoitteita aletaan soveltaa. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tämä olisi sekä toteuttavan tahon, että yksityisen sektorin toimijoiden näkökulmasta selkein ja tarkoituksenmukaisin ratkaisu, vaikka ministeriö tunnistaa yksityisen sektorin tarpeen päästä käyttämään

palvelua. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan olisi kuitenkin ensivaiheessa pyrittävä turvaamaan varsinaisten velvoitteiden toteuttaminen.

2.7. Sähköiset todistukset

Findynet Osuuskunta katsoo, että lompakon nopeaa käyttöönottoa tulisi edistää varmistamalla, että lompakkoon on saatavilla nopeasti useita sähköisiä todistuksia. Sen mielestä olisi tarpeen säätää lainsäädännössä julkishallinnon edellytyksistä myöntää lompakkoon sähköisiä todistuksia ja velvoitteesta hyväksyä niitä omissa palveluissaan. **Verohallinto** näkee, että sähköiset todistukset edustusoikeudesta ja valtuuksista voisivat helpottaa ulkomaalaisten yritysten sähköistä asiointia, mutta tunnistaa samalla, että todistusten vastaanottaminen ja käsittely edellyttää järjestelmäkehitystä ja rahoitusta. Sen sijaan, että kehitystä tehtäisiin erikseen jokaisessa virastossa, Verohallinnon mielestä DVV voisi vastaanottaa ja käsitellä nykyisin vaadittavia asiakirjoja luotettaviin ja virallisesti tunnustettuihin rekistereihin pohjautuvina sähköisinä todistuksina, joita muu julkinen sektori voisi hyödyntää. **OKM** toivoo, että sähköisten todistusten tuottamiseen, jakamiseen ja standardointiin liittyvät käytännöt määritellään kansallisesti selkeästi ja yhdenmukaisesti.

Vastine: Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan ehdotukset eivät aiheuta muutoksia lakiehdotuksiin. Valtiovarainministeriö huomauttaa, että sähköisissä todistuksissa on kyse luottamuspalveluista, joissa on eIDAS-asetuksen mukaan kyse sähköisistä palveluista, joita yleensä tarjotaan vastiketta vastaan. Kyse on siten lähtökohtaisesti taloudellisesta toiminnasta eivätkä viranomaiset tyypillisesti tarjoa eIDAS-asetuksessa tarkoitettuja luottamuspalveluja tai hyväksyttyjä luottamuspalveluja. Lisäksi sähköisten todistusten tarjoamisen markkinat ovat EU:ssa vasta kehittymässä. Valtiovarainministeriö pitää tarkoituksenmukaisena, että markkinoiden kehitystä seurataan ja ensivaiheessa olisi syytä jättää yksityisen sektorin toimijoille tilaa kehittää sähköisten todistusten tarjoamiseen liittyviä palvelujaan.

Valtiovarainministeriö huomauttaa vielä, että eIDAS-asetus asettaa sähköisten todistusten tarjoamiselle vain yleiset vaatimukset. Asetus ei kuitenkaan edellytä nimenomaisesti minkään sähköisen todistuksen toteuttamista. Tällaista velvoittavuutta voi kuitenkin syntyä jäsenvaltioille muiden EU-sääntelyaloitteiden kautta. Esimerkiksi direktiivissä EU (2025/2205) ehdotetaan mobiiliajokortin toteuttamista lompakon kanssa yhteensopivalla tavalla sähköisenä todistuksena. Sähköisten todistusten laajamittainen tarjoaminen ei siten ole eIDAS-asetuksen velvollisuus, jonka toteutumisen varmistaminen on ehdotetun lainsäädännön ensisijainen tehtävä.

2.8. Henkilötietojen suoja

Findynet Osuuskunta katsoo liittyen 1. lakiehdotuksen 9 §:n 2 momenttiin tarpeelliseksi selvittää, voisiko lompakolla toteutetut toimenpiteet tallentaa vain lompakkosovellukseen ja voisivatko ne olla käyttäjän yksinomaisessa hallinnassa.

OM toteaa, että esityksen perusteella vaikuttaisi jäävän täsmentymättömäksi, mihin tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaiseen käsittelyn oikeusperusteeseen henkilötietojen käsittely perustuisi alle 13-vuotiaan ottaessa käyttöön Digi- ja väestötietoviraston tarjoaman digitaalisen identiteetin lompakon.

Vastine: Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan ehdotukset eivät aiheuta muutoksia lakiehdotuksiin. Liittyen 1. lakiehdotuksen 9 §:n 2 momenttiin valtiovarainministeriö toteaa, että kyseessä on puhtaasti tietojen säilytysaikaa koskeva säännös eikä se ota kantaa siihen, miten säännös toteutetaan teknisestä näkökulmasta. Säännöksen taustalla on eIDAS-asetuksen ja sen nojalla annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2024/2979 9 artiklan sääntely. Valtiovarainministeriö katsoo, että kansallisessa täydentävässä lainsäädännössä ei voida juuri poiketa EU-tason sääntelyn sanamuodosta, joka on kyseisen lainkohdan taustalla.

Valtiovarainministeriö kuitenkin toteaa, että lompakon tarjoajan on noudatettava eIDAS-asetuksen sääntelyä kokonaisuudessaan ja esimerkiksi myös sen 5 a artiklan 14 kohtaa, jonka mukaan käyttäjillä on oltava täysi määräysvalta lompakkonsa käyttöön ja sen sisältämiin tietoihin sekä saman artiklan 16 kohdan a alakohtaa, jonka mukaan lompakon tekniset puitteet eivät saa johtaa siihen, että sähköisten todistusten tarjoajat tai jokin muu osapuoli pystyy saamaan tietoja, joiden avulla voidaan seurata, yhdistellä tai korreloida transaktioita. Valtiovarainministeriö pitää mahdollisena, että yksi vaihtoehto säännöksen teknisen toteutuksen näkökulmasta voisi olla Findynet Osuuskunnan tarkoittama tapa.

Liittyen OM:n huomioon Digi- ja väestötietoviraston tarjoaman lompakon käsittelyperusteesta alle 13-vuotiaiden osalta valtiovarainministeriö toteaa, että henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste olisi niissäkin tilanteissa tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta, jonka mukaisessa tilanteessa henkilötietojen käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvollisuuden noudattamiseksi. Esityksessä tarkoitetussa huoltajan suostumuksessa näissä tapauksissa olisi ennemmin kyse hyväksynnästä alaikäiselle ottaa lompakko käyttöön, eikä kyse siis olisi suostumuksesta henkilötietojen käsittelyn perusteena. Huoltajan antama hyväksyntä lompakon käyttöönottoon täydentäisi siis oikeusperustaa henkilötietojen käsittelyn suojatoimena. Kyse olisi siis tältä osin tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan nojalla annettavasta erityissäänteleystä.

2.9. Vaatimustenmukaisuuden arviointi

OM on kiinnittänyt huomiota siihen, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos voisi käyttää toiminnassaan alihankkijaa. Sen näkemyksen mukaan kyse vaikuttaisi olevan julkisen hallintotehtävän subdelegoinnista ja OM tuo esille perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 6/2013 vp esitettyjä reunaehtoja subdelegoinnille. OM:n mukaan subdelegointioikeus vaikuttaisi sääntelyn perusteella itsenäiseltä, eikä edellyttäisi toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntää. Myös valvonnan ulottuminen alihankkijaan tulisi varmistaa.

Lisäksi OM:n mukaan hallintovaliokunnan tulisi varmistua siitä, että perustuslain 124 §:n edellytykset täyttyvät myös vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen valvontatehtävän osalta. OM on erityisesti kiinnittänyt huomiota siihen, onko kyseessä esitetysti teknisluonteinen tehtävä ottaen huomioon arviointilaitoksen oikeus tehdä tarkastuksia ja että kyseinen sääntely vaikuttaisi erityisesti kotirauhan suojan kannalta väljemmältä kuin 37 §:ssä ehdotettu Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeutta koskeva pykälä. Perustuslakivaliokunnan mukaan kotirauhan piiriin kohdistuvien tarkastusvaltuuksien on katsottu merkitsevän oikeutta puuttua merkittävällä tavalla perustuslaissa jokaiselle turvattuun kotirauhan suojaan eikä tällaista valtuutta voida näin ollen antaa yksityiselle tavallisella lailla (esim. PeVL 40/2002 vp).

Vastine: Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan OM:n huomiot eivät pääasiallisesti aiheuta muutoksia lakiehdotuksiin. Selvyyden vuoksi ministeriö ehdottaa kuitenkin, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen tarkastusoikeutta koskevaan 29 §:n 3 momenttiin lisätään aineellinen viittaus Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeutta koskevaan 37 §:ään.

Kummankin OM:n esille nostaman kysymyksen (subdelegointi ja vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen valvontatehtävä) osalta valtiovarainministeriö toteaa, että esityksen käsittelyn yhteydessä perustuslakivaliokunnassa professori Olli Mäenpää on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota myös ehdotettuun vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia sekä niiden alihankkijoita koskevaan sääntelyyn. Mäenpää ei ole lausunnossaan maininnut, että sääntelyyn liittyisi vastaavia haasteita kuin oikeusministeriö nostaa esille. Mäenpää on todennut, että sääntely mukautuu perustuslain 124 §:n puitteisiin. Myöskään perustuslakivaliokunta ei ole lausunnossaan kiinnittänyt huomiota ehdotettuun sääntelyyn tältä osin.

Ministeriö haluaa lisäksi todeta kummankin kysymyksen osalta, että sääntely perustuu pakottavaan EU-lainsäädäntöön eli eIDAS-asetukseen ja sen nojalla annettuihin täytäntöönpanoasetuksiin. Vaatimustenmukaisuuden arvioitilaitosten (määritelmään sisältyy myös sertifiointielin) osalta sääntelyä on sisällytetty kansalliseen lakiin sen vuoksi, että esimerkiksi lompakon sertifiointia koskevassa täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2024/2981 säädetään kansallisiin sertifiointijärjestelmiin sisällytettävistä vaatimuksista, joista osa kuuluu Suomessa

lainsäädännön tasolle eikä niitä voida antaa määräyksinä esimerkiksi 1. lakiehdotuksen 25 §:n 3 momenttiin sisältyvän Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuuden nojalla.

Erityisesti subdelegointiin liittyen valtiovarainministeriö toteaa, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen alihankinta ei jäisi vaille hyväksyntää tai valvontaa, vaikkakaan alihankkijaa ei joka säännöksessä tuoda esille nimenomaisesti.

- Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä olisi 1. lakiehdotuksen 33 §:n 1 momentin mukaan sen lisäksi mitä edellä tässä laissa säädetään valvoa tämän lain noudattamista.
- Ehdotetun 26 §:n 3 momentin mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen alihankkijalla tulee olla tehtävään riittävät tekniset edellytykset sekä riittävä osaaminen ja sen tulee täyttää eIDAS-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetyt sekä tässä laissa säädetyt ja tämän lain nojalla annetuissa määräyksissä määrätyt tehtävää koskevat vaatimukset.
- Alihankkijaa koskevien vaatimusten täyttyminen on osa edellytyksistä sille, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos voidaan 26 §:n ja eIDAS-asetuksen mukaisesti nimetä vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokseksi.
- Ehdotetussa 27 §:ssä säädetään vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen valvonnasta, johon kuuluu myös sen valvonta, että laitokseksi nimeämisen 26 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät toimintaa harjoitettaessa (myös laitoksen alihankkijan toiminnassa).
- Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeus ulottuu ehdotetun 37 §:n 1 momentin mukaan myös vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen lukuun toimivaan.

Eli käytännössä Liikenne- ja viestintävirasto ottaisi nimeämisessä ja valvonnassa huomioon myös alihankkijaa koskevien vaatimusten täyttymisen. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella on lisäksi ehdotetun 27 §:n 2 momentin nojalla nimenomainen velvollisuus ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastolle kaikista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta nimeämisen edellytysten täyttymiseen - eli käytännössä ilmoitusvelvollisuus koskisi myös alihankinnassa tapahtuvia muutoksia. Alihankkijaa koskisivat myös 31 §:n sääntely julkisuuslain soveltamisesta sekä 32 §:ssä säädetty rikosoikeudellinen virkavastuu.

Erityisesti arviointilaitokselle osoitetun valvontatehtävän osalta valtiovarainministeriö toteaa, että vaatimustenmukaisuuden arviointiin ja sertifiointiin kuuluu lähtökohtaisesti vaatimustenmukaisuuden toteaminen, vaatimustenmukaisuustodistuksen tai sertifikaatin myöntäminen sekä sen valvonta, että vaatimustenmukaisuus täyttyy jatkossakin toimijan harjoittamassa toiminnassa. Näistä asioista on myös säädetty eIDAS-asetuksessa ja sen nojalla

(esimerkiksi edellä mainitun lompakon serftifiointia koskevan täytäntöönpanoasetuksen 16 artikla). Vaikkakin tehtävä pitää sisällään todistuksen antamisen, sen epäämisen tarvittaessa sekä tarkastusoikeuden, kyse on silti, kuten säätämisjärjestyksen perusteluissa todetaan, teknisluontoisista tehtävistä, jollaisia on myös kansallisessa lainsäädännössä katsottu tarkoituksenmukaiseksi antaa yksityisille toimijoille esimerkiksi tietoturvallisuuden arviointilaitoksista annetussa laissa (9 § 3 mom) sekä eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (15 §).

2.10. Muut huomiot

Findynet Osuuskunta ehdottaa 1. lakiehdotuksen 1 §:n 2 momenttiin liittyen, että sana ”vain” tulisi jättää pois, jos tarkoitus on soveltaa lakia myös niihin lompakoihin, joita tarjotaan useammassa jäsenvaltiossa. **Eläketurvakeskus** kiinnittää huomiota siihen, että 1. lakiehdotuksen 18 §:ssä käytetään termiä ”julkista tehtävää hoitavat”, kun taas perusteluissa käytetään ”julkista hallintotehtävää hoitavat”. Eläketurvakeskus kannattaa jälkimmäisen termin käyttämistä myös pykälässä.

Kaupan liitto ry ja **EK** korostavat, että yrityksille tulisi varata riittävän pitkät siirtymäajat. **Kaupan liitto ry** pitää lisäksi lompakon suhdetta vähittäismaksamiseen tulkinnanvaraisena ja toivoo asian tarkentamista.

Vastine: Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan Findynet Osuuskunnan ja Eläketurvakeskuksen muutosehdotukset ovat perusteltuja ja ministeriö esittää niiden mukaisia muutoksia 1. lakiehdotuksen 1 §:n 2 momenttiin ja 18 §:n 2 momenttiin. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan muilta osin ehdotukset eivät aiheuta muutoksia lakiehdotuksiin.

Yksityisen sektorin toimijoiden siirtymäaikoihin liittyen valtiovarainministeriö toteaa, että eIDAS-asetuksessa asetettujen velvoitteiden soveltamisen alkamisen ajankohtiin ei sisälly kansallista liikkumavaraa eikä asiasta ole mahdollista säätää toisin. Lompakon suhteesta vähittäismaksamiseen ministeriö puolestaan toteaa, että lompakon keskeiset toiminnallisuudet on määritelty eIDAS-asetuksessa ja ne ovat sähköinen tunnistaminen, sähköisten todistusten hallinta sekä hyväksytty sähköinen allekirjoitus. eIDAS-asetus ei kuitenkaan sulje pois sitä, että lompakolla voisi tulevaisuudessa olla myös muita toiminnallisuuksia. Ministeriö pitää kuitenkin tarkoituksenmukaisena, että ensivaiheessa lompakkoa kehitetään eIDAS-asetuksen nimenomaisten velvoitteiden mukaiseksi.

3. Digitaaliseen henkilöllisyystodistukseen liittyvät asiat

Digi- ja väestötietovirasto esittää, että digitaalisen henkilöllisyystodistuksen tietojen käsittelyn perusteiden tulisi olla sen toimivaltaisen viranomaisen vastuulla, jonka tehtäväksi tietojen käsittely säädettäisiin eikä asiasta tulisi säätää lain tasolla. Viraston mielestä 3. lakiehdotuksen 7 §:n 4 momentissa ehdotettu vaatimus käsitellä poliisilta saatuja tietoja Suomessa nojaa yli 10 vuotta vanhoihin päätöksiin (PeVL 6/2013 vp.) eikä sääntely olisi saman suuntaista nykyisten valtiohallinnon

pilvipalvelulinjausten kanssa (VM julkaisuja 2024:49). Lisäksi sen mielestä eIDAS-asetuksen uudistus asettaa jäsenvaltioissa tapahtuvan tietojen käsittelyn korkealle luottamustasolle ja maakohtainen rajaaminen suppeammin kuin EU-maiden tasolla ei olisi asetuksen hengen (mm. eIDAS-asetus 2024/1183 45 g artikla) mukaista. **Poliisihallitus** puolestaan pitää esitettyä maantieteellistä rajausta perusteltuna. Ehdotettu sääntely olisi omiaan estämään tilannetta, jossa kansallisen turvallisuuden näkökulmasta merkittävän rekisterin tietosisältö kulkisi toisen maan kautta. Säännös ei estä käyttäjää käyttämästä välinettä ulkomailla tai käyttämästä ulkomaalaisen palveluntarjoajan lompakkoa.

Findynet Osuuskunta nosti esiin, että valtaosa suomalaisista saisi oikeuden vasta kun nykyinen passi tai henkilökortti vanhentuu ja henkilö hankkii uuden asiakirjan, koska oikeus digitaaliseen henkilöllisyystodistukseen myönnetään passia tai henkilökorttia myönnettäessä.

Vastine: Sisäministeriön näkemyksen mukaan ehdotus ei aiheuta muutoksia 3. lakiehdotukseen. Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen perustana oleva tietovaranto on laajuudeltaan poikkeuksellinen. Voimassa oleva passi tai henkilökortti on noin 4,5 miljoonalla henkilöllä, joista alaikäisiä on noin 700 000. Oikeus digitaaliseen henkilöllisyystodistukseen koko tälle joukolle alle 13-vuotiaita lukuun ottamatta syntyisi välittömästi lain tullessa voimaan. Tietosisältö on erityisen sensitiivinen, sillä vaikka digitaalisen henkilöllisyystodistuksen tietoihin ei sisältyisi sormenjälkitietoja, ne käsittäisivät muita biometrisiä tietoja (kasvokuva), tarkoin suojattavia henkilötietoja (henkilötunnus, nimet, sukupuoli) sekä kansainvälisesti hyvin luotetun matkustusasiakirjan yksilöivän numeron ja voimassaoloajan. Riskien arvioinnissa on otettava huomioon yksittäisen tiedon vaarantumisen ohella se, miten tietojen yhdistäminen toisiinsa tai muihin tietoihin voi aiheuttaa vahinkoa.

Sisäministeriö nostaa esiin, että perustuslakivaliokunta on aiemmassa lausunnossaan (PeVL 6/2013 vp) katsonut, että yksilöinnin rajaaminen Suomeen on perusteltua. Myös hallintovaliokunta on mietinnössään (HaVM 4/2013 vp) käsitellyt asiaa yhteneväisesti. Hallintovaliokunnan mietintöön sisältyneen ehdotuksen mukaisesti passilakiin (671/2006) on lisätty asiaa koskeva säännös (35 §:n 3 momentti). Mietinnössään hallintovaliokunta katsoi passirekisterin olevan huomattavan laaja, sisäisen turvallisuuden kannalta merkittävä tietokanta, joka sisältää Suomen kansalaisten henkilöllisyyttä koskevia tietoja valokuvineen ja sormenjälkitietoineen ja johon voidaan katsoa kohdistuvan erityisen korkeita tietoturvavaatimuksia. Valiokunta korosti tietojen olevan erityisen suojan tarpeessa ja katsoi turvallisuustekijöiden edellyttävän rekisteriin sisältävien tietojen järjestelyissä normaalia korkeampaa luotettavuutta. Tähän eivät valiokunnan mukaan yltäisi esimerkiksi toimijaa koskeva luotettavuusarviointi ja säädetty velvollisuus huolehtia asianmukaisesti asiakirjaturvallisuudesta ja tietosuojasta. Valiokunta piti tärkeänä, että passin ja sen sirun yksilöinti ja siihen liittyvä passin laadun ja oikeasisältöisyyden tarkastaminen tapahtuu Suomessa ja että yksilöintitietoja ei siirretä Suomen rajojen ulkopuolelle.

Nyt käsiteltävän lakiehdotuksen mukainen digitaalinen henkilöllisyystodistus perustuu samoihin passi- ja henkilökorttirekisterin tietoihin kuin mihin edellä kuvatulla tavalla perustuslakivaliokunta ja hallintovaliokunta ottivat kantaa.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan tietojen suojauksen tarve on yhtä suuri riippumatta siitä, yksilöidäänkö tiedot fyysiseen vai digitaaliseen henkilöllisyyttä osoittavaan asiakirjaan. Sääntelyratkaisu, jossa digitaalisen henkilöllisyystodistuksen tietojen käsittely sallittaisiin Suomen rajojen ulkopuolella, tekisi kuitenkin ministeriöiden näkemyksen mukaan käytännössä tyhjäksi passi- ja henkilökorttirekisterin tietojen suojavelvoitteet. Ministeriön näkemyksen mukaan, jos suojavelvoitteisiin haluttaisiin tehdä muutoksia, tulisi niitä tarkastella kokonaisuutena yhdessä passilain ja henkilökorttilain sääntelyn kanssa eikä osana eIDAS-asetuksen toimeenpanoa.

Ministeriö katsoo, että EU-sääntely ei estä sääntelemästä tietojen sijaintimaasta ja eikä sitä pidetä ristiriitaisena valtionhallinnon pilvipalvelulinjausten kanssa. Linjaukset mahdollistavat erilaiset riskienhallintatoimenpiteet, joista käytetään esimerkkinä muun ohessa tiedon sijoittamista sellaiseen pilvipalveluun, johon sovelletaan Suomen lainsäädäntöä. Myös Suomea ympäröivän turvallisuusympäristön muutos puoltaa esitettyä kansallista ratkaisua. Passi- ja henkilökorttirekisterin tietojen tulee olla turvattuja ja käytettävissä myös poikkeusolosuhteissa, joissa yhteydet ulkomaille ovat heikot tai katkenneet. Vakavassa kriisitilanteessa henkilöiden tunnistamisen luotettavuus ja nopeus korostuvat. Kriisitilanteissa kukin maa huolehtii ensisijaisesti omista tarpeistaan.

Valtiovarainministeriö ja sisäministeriö haluavat vielä lopuksi yhdessä nostaa esiin, että ehdotettua säännöstä on jatkovalmistelussa käsitelty perusteellisesti, siitä on sen aikana valmistelussa mukana olevien toimijoiden kesken sovittu, ja siihen on myös virastotasolla löydetty toimiva tekninen ratkaisu.

Sisäministeriö haluaa korjata sen virheellisen käsityksen, että oikeus digitaaliseen henkilöllisyystodistukseen syntyisi vasta lain jälkeen myönnettäviin uusiin henkilökortteihin ja passeihin. Esitykseen sisältyvät henkilökortti- ja passilakia koskevat lakiehdotukset (14. ja 17. lakiehdotus) sisältävät siirtymäsäännökset, joilla luotaisiin oikeus saada käyttöön digitaalinen henkilöllisyystodistus myös ennen lain voimaantuloa myönnetyillä asiakirjoilla.

4. Kansalliseen vahvaan sähköiseen tunnistamiseen liittyvät asiat

Finanssiala ry ehdottaa lausunnossaan uusia vaatimuksia kansallisten vahvojen sähköisten tunnistusvälineiden niin kutsutun ketjuttamisen turvallisuuden parantamiseksi.

Vastine: Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan ehdotus ei aiheuta muutosta 2. lakiehdotukseen. Ministeriö tuo esiin, että esityksen valmistelussa on arvioitu keinoja parantaa vahvojen sähköisten tunnistusvälineiden ketjuttamisen turvallisuutta. Ketjuttamisella tarkoitetaan tilannetta, jossa olemassa olevalla

vahvalla tunnistusvälineellä otetaan käyttöön uusi vahva tunnistusväline (esimerkiksi pankkitunnuksella otetaan käyttöön mobiilivarmenne). Esityksestä on jatkovalmistelussa kuitenkin poistettu ehdotus, jolla käyttäjälle olisi annettu mahdollisuus kieltää tunnistusvälineen käyttö ensitunnistamisen ketjuttamiseen. Kuten Finanssiala ry toteaa, lausunnoissa ehdotusta pidettiin tehottomana ongelman ratkaisuun ja siitä saatavia hyötyjä pidettiin vähäisinä. Ehdotuksen pois jättämisestä huolimatta ministeriö ja Liikenne- ja viestintävirasto jatkavat sähköisen tunnistamisen turvallisuuteen liittyvän kehityksen seuraamista, jotta esimerkiksi tarvittaviin lainsäädäntötoimiin on mahdollista ryhtyä. Myös liikenne- ja viestintävaliokunta on pitänyt tärkeänä, että tunnistusvälineen uusimiseen ja myöntämiseen liittyviä väärinkäytöksiä pyritään estämään kaikin käytössä olevin keinoin ja että mahdollisia lainsäädäntötarpeita seurataan (LiVM 6/2021 vp).

Ministeriö tuo lisäksi esiin, että tunnistuslaissa säädetään niistä vaatimuksista, jotka vahvan sähköisen tunnistusvälineen on vähintään täytettävä. Tunnistusvälineen tarjoajat voivat halutessaan lisäksi toteuttaa muita välineensä turvallisuutta lisääviä toimenpiteitä.

EK ehdottaa varajärjestelyä 2. lakiehdotuksen 7 b §:n 2 momenttiin sisältyvälle velvollisuudelle tarkastaa ensitunnistamiseen käytettävän henkilöllisyystodistuksen voimassaolo poliisin järjestelmästä, jotta palveluntarjoaja voisi tarkistaa asiakirjan esimerkiksi järjestelmähäiriöiden aikana. Lisäksi EK ei pidä hyödyllisenä ehdotusta, jolla käyttäjälle olisi annettu mahdollisuus kieltää tunnistusvälineen käyttö ensitunnistamisen ketjuttamiseen.

Vastine: Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutoksia 2. lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on varmistaa ajantasainen tieto henkilöllisyyttä osoittavan asiakirjan voimassaolosta. Sääntely ei velvoita rajapinnan käyttöön, vaan voimassaolo voidaan varmistaa myös muutoin sähköisesti. Lisäksi esityksen perusteluissa (s. 124) on huomioitu, että esimerkiksi tietoliikennehäiriön tai muun käyttökatkon vuoksi voimassaolotarkistuksen voisi tehdä myös jälkikäteen. Siten erillisen varajärjestelyn perustamisesta ei arvioida saatavan lisähyötyä.

Ministeriö huomauttaa, että esitysluonnokseen lausuntokierroksella sisältynyt ehdotus käyttäjän mahdollisuudesta kieltää tunnistusvälineen käyttö ensitunnistamisen ketjuttamiseen on poistettu jatkovalmistelussa.

5. Aluehallintouudistukseen liittyvä virheen korjaus

Maa- ja metsätalousministeriön aiemmin esittelemän hallituksen esityksen laeiksi tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 10 §:n, Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 6 ja 8 §:n ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n muuttamisesta (HE 178/2025 vp) eduskuntakäsittelyn yhteydessä havaittiin liian myöhään, että tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta

annetun lain 10 §:n 1 momentin 3 ja 5 kohtaan on jäänyt maininnat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista, jotka pitäisi muuttaa elinvoimakeskuksiksi. Edellä mainittua lakia ehdotetaan muutettavaksi HE:ssä 17/2026 vp (19. lakiehdotus). Valtiovarainministeriö esittää maa- ja metsätalousministeriön pyynnöstä, että myös kyseisen lain 10 §:n 1 momentin 3 ja 5 kohtaa muutettaisiin.

Laura Kolinen

neuvotteleva virkamies

Liite Muutosehdotukset lakiehdotuksiin

Liite:

Muutosehdotukset 1. lakiehdotukseen	
1 § *Soveltamisala* 2 momentti: Tätä lakia sovelletaan vain Suomessa tarjottaviin eurooppalaisiin digitaalisen identiteetin lompakoihin.	1 § *Soveltamisala* 2 momentti: Tätä lakia sovelletaan ~~vain~~ Suomessa tarjottaviin eurooppalaisiin digitaalisen identiteetin lompakoihin.
18 § *Henkilöllisyyden linkittäminen* 1 momentti: Digi- ja väestötietovirasto toteuttaa keskitetysti viranomaisille ja muille julkista tehtävää hoitaville henkilöllisyyden linkittämisen noudattaen eIDAS-asetuksen 11 a artiklaa ja sen nojalla annettuja säännöksiä.	18 § *Henkilöllisyyden linkittäminen* 1 momentti: Digi- ja väestötietovirasto toteuttaa keskitetysti viranomaisille ja muille julkista hallintotehtävää hoitaville henkilöllisyyden linkittämisen noudattaen eIDAS-asetuksen 11 a artiklaa ja sen nojalla annettuja säännöksiä.
29 § *Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen valvontatehtävä ja -keinot* 3 momentti: Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella on 1 momentissa tarkoitetun valvontatehtävänsä suorittamiseksi oikeus tehdä vaatimustenmukaisuustodistuksen haltijaa ja tämän tarjoamaa arvioinnin kohteena olevaa tuotetta tai palvelua koskeva tarkastus.	29 § *Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen valvontatehtävä ja -keinot* 3 momentti: Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella on 1 momentissa tarkoitetun valvontatehtävänsä suorittamiseksi oikeus tehdä vaatimustenmukaisuustodistuksen haltijaa ja tämän tarjoamaa arvioinnin kohteena olevaa tuotetta tai palvelua koskeva tarkastus. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen suorittamaan tarkastukseen sovelletaan mitä 37 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston suorittamasta tarkastuksesta.
34 § *Liikenne- ja viestintäviraston tehtävien tärkeysjärjestys ja asian tutkimatta jättäminen* 1 momentti: Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa sille tässä laissa säädetyt tehtävät tärkeysjärjestykseen sen mukaan, mikä merkitystehtävällä on tässä laissa tai	34 § *Liikenne- ja viestintäviraston valvontatehtävien tärkeysjärjestys ja asian tutkimatta jättäminen* 1 momentti: Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa sille tässä laissa säädetyt valvontatehtävät tärkeysjärjestykseen sen mukaan, mikä merkitystehtävällä on tässä laissa

eIDAS-asetuksessa taikka niiden nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä säädettyjen tai määrättyjen velvollisuuksien noudattamisen kannalta.	tai eIDAS-asetuksessa taikka niiden nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä säädettyjen tai määrättyjen velvollisuuksien noudattamisen kannalta.
43 § *Ei-hyväksyttyjen luottamuspalvelun tarjoajien seuraamusmaksu* Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä seuraamusmaksun ei-hyväksytyille luottamuspalvelun tarjoajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö eIDAS-asetuksen 19 a artiklassa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa valvontaelimelle, tunnistettavissa oleville asianomaisille henkilöille, yleisölle, jos se on yleisen edun mukaista, ja tarvittaessa muille asiaankuuluville toimivaltaisille viranomaisille tietoturvaloukkauksista tai palvelun tarjoamisen tai mainitun artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden häiriöistä.	43 § *Ei-hyväksyttyjen luottamuspalvelun tarjoajien seuraamusmaksu* Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä seuraamusmaksun ei-hyväksytyille luottamuspalvelun tarjoajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö eIDAS-asetuksen 19 a artiklassa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa valvontaelimelle tai tunnistettavissa oleville asianomaisille henkilöille~~,~~ ~~yleisölle, jos se on yleisen edun mukaista, ja tarvittaessa muille asiaankuuluville toimivaltaisille viranomaisille~~ tietoturvaloukkauksista tai palvelun tarjoamisen tai mainitun artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden häiriöistä.
44 § *Hyväksyttyjen luottamuspalvelun tarjoajien seuraamusmaksu* Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä seuraamusmaksun hyväksytylle luottamuspalvelun tarjoajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö eIDAS-asetuksen: -- 4) 24 artiklan 2 kohdan: a) a alakohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa valvontaelimelle ennen kuin se toteuttaa muutoksia hyväksyttyjen luottamuspalvelujensa tarjoamiseen tai lopettaa kyseisen toiminnan; b) d alakohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa ennen sopimussuhteen aloittamista hyväksytyn luottamuspalvelun käytön tarkoista ehdoista ja edellytyksistä; c) f alakohdassa säädetyn velvollisuuden käyttää luotettavia järjestelmiä sille annettujen tietojen tallentamiseen; d) f b alakohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa poikkeamista palvelujen tarjoamisessa tai f a	44 § *Hyväksyttyjen luottamuspalvelun tarjoajien seuraamusmaksu* Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä seuraamusmaksun hyväksytylle luottamuspalvelun tarjoajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö eIDAS-asetuksen: -- 4) 24 artiklan 2 kohdan: a) a alakohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa valvontaelimelle ennen kuin se toteuttaa muutoksia hyväksyttyjen luottamuspalvelujensa tarjoamiseen tai lopettaa kyseisen toiminnan; b) d alakohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa ennen sopimussuhteen aloittamista hyväksytyn luottamuspalvelun käytön tarkoista ehdoista ja edellytyksistä; c) f alakohdassa säädetyn velvollisuuden käyttää luotettavia järjestelmiä sille annettujen tietojen tallentamiseen; d) f b alakohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa poikkeamista palvelujen tarjoamisessa tai f a

alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa havaituista tietoturvaloukkauksista tai häiriöistä valvontaelimelle, tunnistettavissa oleville asianomaisille henkilöille, tarvittaessa muille asiaankuuluville toimivaltaisille elimille sekä valvontaelimen pyynnöstä yleisölle, jos se on yleisen edun mukaista; e) h alakohdassa säädetyn velvollisuuden arkistoida ja pitää saatavilla kaikki tarvittavat tiedot hyväksytyn luottamuspalvelun tarjoajan myöntämistä ja vastaanottamista tiedoista; tai f) i alakohdassa säädetyn velvollisuuden ylläpitää ajan tasalla olevaa toiminnan lopettamissuunnitelmaa.	alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa havaituista tietoturvaloukkauksista tai häiriöistä valvontaelimelle tai tunnistettavissa oleville asianomaisille henkilöille~~, tarvittaessa muille asiaankuuluville toimivaltaisille elimille sekä valvontaelimen pyynnöstä yleisölle, jos se on yleisen edun mukaista~~; e) h alakohdassa säädetyn velvollisuuden arkistoida ja pitää saatavilla kaikki tarvittavat tiedot hyväksytyn luottamuspalvelun tarjoajan myöntämistä ja vastaanottamista tiedoista; tai f) i alakohdassa säädetyn velvollisuuden ylläpitää ajan tasalla olevaa toiminnan lopettamissuunnitelmaa.
48 § *Seuraamusmaksun määräämättä jättäminen* 3 momentti: Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos on kulunut yli viisi vuotta siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on tapahtunut. Jos rikkomus tai laiminlyönti on ollut luonteeltaan jatkuvaa, viiden vuoden määräaika lasketaan siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on päättynyt.	48 § *Seuraamusmaksun määräämättä jättäminen* 3 momentti: Seuraamusmaksua ei voida määrätä sille, jolle on määrätty samasta teosta muun lain mukainen hallinnollinen seuraamusmaksu. 4 momentti: Seuraamusmaksua ei voida määrätä valtion viranomaiselle, valtion liikelaitokselle, kunnalliselle viranomaiselle, kuntayhtymälle, hyvinvointialueelle, hyvinvointiyhtymälle, itsenäiselle julkisoikeudellisille laitokselle, tasavallan presidentin kanslialle eikä Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle ja Suomen ortodoksiselle kirkolle eikä niiden seurakunnille, seurakuntayhtymille ja muille elimille. 5 momentti: Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos on kulunut yli viisi vuotta siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on tapahtunut. Jos rikkomus tai laiminlyönti on ollut luonteeltaan jatkuvaa, viiden vuoden määräaika lasketaan siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on päättynyt.
Muutosehdotus 2. lakiehdotukseen	
(kokonaan uusi pykälä tunnistuslakiin)	46 a §

	Liikenne- ja viestintäviraston valvontatehtävien tärkeysjärjestys ja asian tutkimatta jättäminen 1 momentti: Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa tässä laissa säädetyt valvontatehtävänsä tärkeysjärjestykseen sen mukaan, mikä merkitys tehtävällä on tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä säädettyjen tai määrättyjen velvollisuuksien noudattamisen kannalta. 2 momentti: Liikenne- ja viestintävirasto voi jättää asian tutkimatta, jos asialla on epäillystä virheestä tai laiminlyönnistä huolimatta vain vähäinen merkitys 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien noudattamisen kannalta. Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä päätös tutkimatta jättämisestä heti, kun se on mahdollista.
Muutosehdotus 19. lakiehdotukseen	
(uusi muutettava pykälä 19. lakiehdotukseen) 10 § *Kunta* 1 momentti: Kunta tekee päätöksen: -- 3) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitetun tuen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Ruokavirastolle tai 7 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle taikka 9 §:n 1 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionvirastolle; -- 5) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5–7 §:n mukaisen korvauksen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Ruokavirastolle tai 7 §:n 1 momentin	10 § *Kunta* 1 momentti: Kunta tekee päätöksen: -- 3) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitetun tuen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Ruokavirastolle tai 7 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan elinvoimakeskukselle ~~elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle~~ taikka 9 §:n 1 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionvirastolle; -- 5) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5–8 §:n mukaisen korvauksen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Ruokavirastolle

1 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle; --	tai 7 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan elinvoimakeskukselle ~~elinkeinokeskukselle~~; --